

בלי שנים בסיס

דברים שחשוב לדעת על חלצות בסיס

קדושים תהיו 24

את הבגד הסמוך לגוף האשה אסור על פי ההלכה לראות אפילו לרגע קט. כל מקום בגוף שטעו הצנעה, אסור שיהיה "מצנע" ע"י חלצת בסיס, שאז נחשב הוא כגלוי. אפילו בזמן קריעה, אשה שקרעה בגד הסמוך לגוף לא יצאה ידי חובת מצות קריעה. בהלכות אבילות, כאשר מבאר כי צריך האבל לקרע על מתו עד שיגלה את לבו, מבאר במקביל כי האשה הקורעת עושה זאת באופן שאינה קורעת אלא את הבגדים שמעל בגד הבסיס כיון שגלוי הבגד הסמוך לגוף דינו כגלוי הגוף עצמו, ולא זו בלבד אלא שמבאר שם³ שכ"כ היה ברור להם שגלוי בגד זה נחשב פריצות אימה עד כדי כך שאפילו בזמן הקריעה, עשו את הקריעה באופן מיחד כדי שהבגד הפנימי לא יתגלה אפילו באופן חלקי ואפילו לרגע קט, אלא לעולם יהיה מצנע על ידי הבגדים העליונים שמעליו.

אסור לראות את הבגד הסמוך לגוף, הינו את "חלצת הבסיס", לא בפתח הצוואר שמתחת לזיקט, לא על גבי הארועות מתחת לחלצה בעלת שריוולים קצרים, לא בבטן או בגב וקל וחומר לא מתחת לשמלת כתפיות.

על הבגד שמעל "חלצת הבסיס" להיות ארוך וסגור מכל צדדיו ואסור שתראה חלצת הבסיס דרכו כלל. כמו כן על הבגד שמעל "חלצת הבסיס" להיות רחב ומבד יציב, וברשות הרבים ראוי ללבש מעליו בגד עליון נוסף. מטרת הבגד היא להצניע את הגוף, לא רק את צבעו, אלא גם את צורתו, וזאת נתן לעשות אד ורק על ידי בגד רחב.

הפוסקים מגדירים את הבגדים הפנימיים 'בגד העשוי לקבל הזעה'¹.

אכן בגדים פנימיים נועדו למטרה זו ולכן בדרך כלל בגדים פנימיים עשויים מבד סריג רך, מאה אחוז טבעי כדי שיהיו נוחים על הגוף ובעלי ספינה. והם נחשבים לבגדים פנימיים מצד זה שהבגד סמוך לגוף.

יש בגדים שבלשון העם אינם נקראים בגדים פנימיים, אולם הם מנחים על הגוף כבגדים פנימיים ונותנים את אותה התחושה. כך רב החלצות הנקראות 'חלצות בסיס'.

בדורינו, ובפרט כשבעונותינו הרבים, משווקי הבגוד לצבור הדתי והחרדי ובעלי התניות ברחובות החרדיים, רבם ככלם אינם שומרי תורה ומצוות, לכן כדי שיוכלו לשוק לצבור הנשים שומרות המצוות בגדים פרוצים וחשופים, המציאו את המשג: 'חלצת בסיס', שאינה אלא בגד פנימי הסמוך לגוף, וזאת כדי לגרם לנשים ולבנות לחשב שמדובר כאן בחלצה ולא בבגד פנימי שאסור לראותו.

בדורינו, שלא כבדורות הקודמים, בגד זה אפילו צמוד לגוף. בדורות הקודמים היה גם הבגד הסמוך לגוף רחב ורפוי.

בגדים מבדי טריקו או ליקרה וסריגים דקים נאסרו ללבישה על ידי כל גדולי הדור² ונתן לראות שהם אסורים בכל תקנוני וספרי הלכות הלבוש המצויים בזמננו ואפילו המקלים ביותר שבהם, מכיון שטבעם להיצמד לגוף גם כשהם במדה גדולה.

1. פירוש המשנה לרמב"ם מסכת כלים פרק כט: "ופונדה- בגד הזיעה והוא הפנימי הסמוך לגוף כדי למנוע קלקול הבגדים על ידי הזיעה". וז"ל הרא"ש מ"ק פ"ג סי' מ"ג: "ועוד קאמר בירושלמי פרק 'היה קורא', אפרקסון היה לבוש מבפנים ולפי שאין עושים אותו ללבישה אלא לקבל הזיעה שלא יטפנו מלבושיו...", עכ"ל. וז"ל ספר 'הערוך' (ערוך אפרקסון) 'חלוק התחתון שעשוי לקבל הזיעה', עכ"ל.

2. ראי חלק קטן מקראות גדולי הדור בצדו השני של העלון.

3.

ודבר זה אף כי פשוט הוא נלמד בין היתר מדברי הש"ך והב"ח בהלכות אבילות (יו"ד סימן ש"מ) לגבי דין קריעת הבגד על הנפטר, דהלכה היא שגם האשה צריכה לקרוע את מלבושה (ומובא שם דמירי במלבוש התחתון), אלא דהיא מחזרת אותו לאחרונה מיד משום צניעות, ואפילו הכי ביאר שם הב"ח וז"ל "אין פירושו (מלבוש) תחתון של פשתן העשוי לקבל הזיעה אלא (מלבוש) תחתון של שאר מלבושים [שעליה] קאמר, דגם זה אית ביה משום צניעות דכשקורעת מלבוש זה התחתון ומגלה את המלבוש העשוי לקבל זיעה, חשוב כאילו היתה מגלה את לבנה ערום", וכן הוא בש"ך שם וז"ל – "כשמגלה החלוק נמי איכא פריצות כמו מגלה לבנה". וכן הוא בחכמת אדם (שער השמחה כלל קנב סעיף ו) "ואשה כשקורעת על אביה ואמה ואם תקרע תחילה העליון עד הכתונת העומדים שם יבואו לידי הרהור לכן קורעת תחילה בגד התחתון ומחזירה הקרע לצדדין ואחר כך קורעת העליון", והיינו שבכה"ג לא יראה אפילו הבגד הסמוך לגוף ואף לא לרגע אחד משום צניעות. והעולה מדבריהם שבגד הסמוך לגוף נחשב הוא לעניין צניעות כגוף עצמו, ואפילו שאין מדובר בבגד צמוד ממש אלא רק בבגד הסמוך לגוף. ויש לציין שדברים אלו לא נכתבו בתורת 'פסק', דהיינו דכוותן הפוסקים הנ"ל היא לחדש דבגד הסמוך לגוף דינו כגוף, אלא מדבריהם נראה שדבר זה (היינו שמלבוש הסמוך לגוף נחשב כגוף) היה עבורם מובן מאליה עד שאפילו לא ראו להביא ראיה לחיזוק דבריהם, ולא הוזקו לציין את הדבר אלא אגב אורחא ולמטרת תוספת ביאור בעניין דין הקריעה אצל אשה.

באנו בשורות אלה להמליץ בהם על הספר הנפלא "תבורך מנשים" - לחזוק הצניעות של פת ישראל. הספר הנו מהדורה מורחבת ומפארת של חוברת שהופצה לא מכבר לזכוי הרבים ונתמקלה באהדה רבה על הצבור. הספר "תבורך מנשים" יגרם לך לאהב את מצות הצניעות ולקיימה בשמחה ובקלות. יו"ל ע"י ארגון "נפשנו". ממלץ על ידי רבנים חשובים וגדולי הדור.

להשיג בטלפון 02-6222781

לזיכוי הרבים, ניתן לקבל חינם עלונים מסדרת "קדושים תהיו". פרטים בטל' 0527-111-333

